

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 4 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

A közel jövő munkaterve.

Ujabb tíz esztendőre van statuálva, a kereskedelmi szerződéseknél és az autonóm vámtarifának rendeleti útton történt életbeléptetésével az Ausztriával való gazdasági közösségünk továbbbi fennállása. Jó időre haszontalan dolog lesz tehát most azon vitázni: hazánk vagyoni és gazdasági viszonyaira az önálló vámterület előnyösebb-e, vagy a gazdasági közösség; amint hogy a fölött is kár ma rekriminálni, hogy gazdasági életünk ilyenén alakulását kik és milyen okok miatt idézték fel reánk. A kérdés súlypontja tehát, józanul számítva és okoskodva, oda helyeződik át: vajjon a közös vámterület alapján erős, egészséges ipari élet és gazdasági fellendülés lehetséges-e vagy nem?

Legyen bárki, bármilyen pártálláson, — magyar emberről feltételeznünk sem szabad, hogy akár a közös vámterület alapján is, merőben politikai ellenkezésből akadályokat akarjon gördíteni egy egészséges magyar iparfejlesztő akció elé; sőt az adott viszonyok között azt kell inkább feltételeznünk, hogy minden becsületes magyar egész odaadással közreműködnek a magyar iparfejlesztés bárhonnan támadó akciója sikerének biztosításában.

A szivekbe és a vesékbe be nem láthatunk. Ez a felsőbb Hatalmaság dolga. Hitelt kell tehát egyelőre adnunk annak a hirdásnak, hogy kormánykörökben azt az elkészeredett hangulatot, mely az országgyűlés feloszlásával a polgárság lelkeiben támadt, azzal akarnák eloszlatni és lebírni, hogy gazdaságilag becses és a gyakorlati életre közvetlen hatású intézmények létesítésével demonstrálják, miszerint Magyarországon a közös vámterület alapján is tehet életerős, egészséges ipari életet teremteni.

A szándék komoly volta mellett szól az, hogy — bár kabinetváltság hírei keringenek nap-napra, a két gazdasági szakban: a földmivélsügyi és kereskedelmi miniszteriumokban hire sincs személyváltozásnak, a két szakminiszter továbbra is a helyén marad, mert — így mondják — a fentebb kifejtett szándékában a kormány semmiféle közjogi nyugtalankodással nem engedni magát megzavarni. Akár lesz tehát — amint kívánatos, hogy legyen — a közel jövőben kibontakozás vagy kormányváltozás, akár nem, a közgazdasági akciót megindítjuk és győzelemtre

viszük, mert ez az az erő, melylyel a mai kormányrendszer igazolni akarja azt a fellepését, hogy az állami rend és nyugalom érdekében a karhatalom alkalmazásától sem rettent vissza.

Hogy mi eredménye lesz egy ilyen irányú kormányakciónak: e fölött még találgatásokba se merünk bocsátkozni. Egy azonban bizonyos. Az nevezetesen, hogy ha a városok és vármegyék gazdasági fejlődését tényleg olyan irányba tudja terelni a kormány a rendelkezésre álló eszközökkel, mely az általános jólét alapját képes megvetni; ha országos intézményekkel és célravezető rendelkezésekkel bő kereseti forrásokat tud nyitni az ország lakosságának, a télenül heverő munkások százazatainak; ha ilyen módon, a vele járó jólét nyomán elégedettséget sarjzathat ki ez a kormány a nép lelkében: akkor, de csak akkor diadalt is arathat azok felett, akik örökös közjogi vitákkal és jelszavakkal az örvénybe sodorták ősi alkotmányunkat.

Természetes azonban, hogy még egy ilyen egészséges gazdasági akcióval párhuzamosan is kötelessége a kormánynak azo törekedni, hogy az országban az alkotmányos rend mielőbb helyreálljon. Ugy hírlik, hogy erre is meg van a törekvés, mert a korona szereti legkevésbé, hogy parlament nélkül kormányozzák az országot. Erre irányuló törekvésében persze, arra számít a kormány, hogy a lakosság hovatovább megérti, hogy a gazdasági előnyök jelentősége és haszna nagyobb, mint a követelt magyar vezényszó jelentősége és ehhez a belátáshoz eljutván, igazságot szolgáltat majd azoknak, akiket ma politikai hevületében elítél. Sőt, ha a lakosság az erőteljes közgazdasági élet lüktetését és annak előnyeit nemcsak megérteni lesz képes, de érezni is fogja, — ami a kormány számítása szerint elmaradhatatlan, — akkor — úgy vélik — a kormány diadala teljes is lesz. Hogy ez a számítás mennyiben válik be és mennyiben nem: ki volna ennek ma a megmondhatója.

A multak tévedéseit abban látják fent, hogy hazánkban eddig mindig olyan iparágakat igyekeztek meghonosítani, amelyek a közös vámterületen — Ausztriában — már erősen meggyökeresedve, megizmosodtak. Ezek az iparágak így nálunk az erős versenynek kitéve, fel nem virulhattak, ha csak olyan hatalmas tüke felett nem rendelkezhettek, mely a legerősebb verseny lebirására is elégséges. Ezeket a tévedéseket az új akcióban el akarják

kerülni és így olyan iparágakat igyekeznek meghonosítani, amelyek egyfelől a belső fogyasztás kielégítésére szolgálván, nem kényszerülnek Ausztria iparával versenyezni; másfelől pedig olyan iparágakat, amilyenek ma Ausztriában nincsenek is, de ha támadnának, sem versenyezhetnének Magyarországgal.

Sok olyan iparág van, — mondják, amikkel eddig éppen azért nem törődött senki, mert nagyon közlefkövek. A hazai nyersanyagok közvetlen feldolgozásával, — némely félttermékek előállításán kívül — eddig alig törődött valaki. Az érc, a szén, az ásvány és számos erdőtermék nyersen ment ki eddig a külföldre; ezek nagy zöme pedig értéktelenül vesz el azért, mert utak és szállítási eszközök hijján ezeket még nyersen sem vagyunk képesek piacra szállítani.

A háziiparnak és a műhelyben dolgozó kisiparnak is azért nyomorúságos a helyzete, mert a belső fogyasztás nagy zömét szintén nem ezeknek a készítményei elégítik ki. A legtöbb esetben nem is azért vásárolunk külföldi ipartermékeket, mintha azok nekünk kedvezőbbek, jobbak és olcsóbbak volnának, hanem egyszerűen azért, mert a házi- és műhelyipar készítményei válogatásra alig vannak készletben és kereskedelmi forgalomban. Ha ilyen cikket — honi készítményt — akarunk ma venni, előbb meg kell azt rendelnünk és ha — hosszas várakozás után — megkaptuk, akkor — csak a megrendelt darab készülvén el — még mindig ki vagyunk téve annak, hogy az nem jól sikerül, hasznavehetetlen. Így persze nincs módunkban a megfelelő választani, holott a külföldi ipartermek a hazai üzletekben nagy tömegekben, bő választásra van raktáron, melyből a nekünk tetszőt van mindig módunkban, hozzá még olcsón is kiválasztani.

Hogy egyes helyeken már kisipari szövetkezetek és ezek által létesített árúcsarnokok is vannak, nem igen teszi kedvezőbbé a helyzetet. Nem pedig azért, mert ezek az árúcsarnokok leszálltattak a vegyes-kereskedések színvonalára a nélkül, hogy kereskedői szemlemben is vezettelnének. Így az iparos sok esetben nemhogy hasznót produkálna ezúton a készítményéből, hanem sok esetben még rá is fizet a maga munkájára; mert a beraktározási és kezelési díj, a tétdíj és a kapott előleg kamatai felemészítik magát az árút egyszerűen azért, mert az ilyen esar-

nokokban, a mai rendszer mellett, élen kereskedelmi forgalomról és ügymenetről beszélni sem lehet.

Mindezeket — úgy mondják — szintén megfigyelte a kormány és nagy anyagi erővel készül — éppen ezért — a kispáros osztálynak is segítségére sietni. Végül aztán még a mezőgazdasági ipar terjesztésére és megerősítésére akarnak súlyt fektetni, amivel karöltve a mezőgazdasági munkáskérdés is megoldást nyerne.

Erés az elhatározás és eltökélt a szándék odafent, hogy ezeknek a terveknek a kivételében többé semmi által ne akadályoztassák magukat. Így — bármi történjék is közben — néhány hónap alatt meg akarják indítani a hatalmas pénzemberek támogatásával — az egész nagyarányú ipari és gazdasági akcióit, amelynek — mint már mondtuk — a bevallott célja az, hogy a magyar nemzet közhangulatát a gazdasági érdekek apólasának meghódítsa.

Ha harminckilenc évig közjogi tételek és gravamenek nyűgöztek le a nemzeti közhangulatot, melyek végtére az alkotmány felfordulásához vezettek, arra kell mindenképen törekedni, hogy az alkotmányos rend mielőbb újabb helyreálljon, de arra is, hogy a nemzet gazdaságilag gondolkodni megtanuljon.

Több ezer kilométer vasút és műút kiépítése van függőben az országban, ami ha létesül, magában is rengeteg millió vagyonszaporulatot jelentene az érdekelteknek. Ha a lakosság, a népmilliók bő kereseti forrásokhoz jutnak és a létfenntartás jogos igényeit kielégithetik, akkor boldog lesz az ország s megjön a kedvező fordulat is, melyért ma buzgó imádság epedez százezrek ajkán.

Védjük az alkotmányt. Ezer éves alkotmányunk alapjaitan megátadva és ennek a veszedelembé jutott alkotmányunk a megvédésére minden becsületű embernek össze kell fogni a magyar hazában.

Szomorúan sajnálatos tény, hogy a vezérek nem képesek egyhangzó harmóniával megállapítani: mindenikünkre mi kötelezettséget ró az alkotmány védelmezésére. Még mindig csak szóaramlat ömlik el a nemzet küldemén, mely így vízenyőssé válik. Tisztán csak egy dolog áll előttünk: az, hogy akkor lehetnek csak az alkotmányvédelem igaz bajnoka, ha legalazok lepoeszkondiaok pellengésre állítók és bojkottálók mindenkit, aki a politikai nézeteknél nem osztja és mitől kitartóbb vagyok a gyalazkodásban, annál bokrosabbak az én honfiai érdemeim.

Igy persze érthetően marad sokunk előtt, hogy miként orvosolja ez a módszer az alkotmányon esett súlyos sérelmet, mikor a vezérek semmi más védelmi eszközt a kezünkbe adni nem tudnak. Azt nem merik mondani, sőt: az ellen határozott tiltakoznak hogy fegyverre kapva, életünket és vérünket vigyük bele a küzdelembe; talán azért, mert a legtűzeesebbek is tulják, hogy erre hába is osztókélnék a tömegeket, melyek egy ilyen tanácsot nem követnek; vagy lehet azért nem merik, mert tudják, hogy ha mindnyájan elcmennek is, kevesen volnánk együttvéve is az alkotmányos rendnek illymódon való helyreállítására.

Legyünk azonban legalább magunk kö-

zött őszinték. Ismerjük el, hogy egymás legyalazásával nem mehetünk semmiire. Hiszen az adó és ujoncmegtadás egészen komoly fegyver a kezünkben és ime, ezzel se voltak képesek győzni. Nem pedig azért, mert a szüntelenül zakatolt hazafias pogramság túrlmetlenkedett, a passzívitás elvonta a térről, melyen győzni lehetett volna és belevitte az egyesek magánjogait is érintő paragrafus-csavaró jogi vitákba.

Ma — latjuk — semmi ereje nincs már a passzív ellentállásnak, mely elvesztette súlyát, tekintélyét. Hiszen nem a passzív ellentállás, hanem az azon fölkerekedett jogászúrfang annyira sarokba szorította az államérdeket, hogy az a végszükség eszközeihez volt kénytelen folyamodni. Ha a törvényhatóságok szigorúan megmaradnak a szigorúan meg nem ajánlott adók és ujoncok megtagadásánál, — amit tőlük egyébként nem is kértek — akkor aligha jutottunk volna el a szükségrendletek korszakához. Ott pedig, ahol az államérdek veszélybe volt már szükségrendletek kibocsátását követelőden parancsolja, az adó és ujoncmegtadás bizony — mondjuk ki nyíltan — már nem olyan fegyver, melylyel egy veszélybe jutott alkotmányt megvédeni lehessen.

A vezetők bölcsességének feladata és kötelessége is védőeszközökről gondoskodni, mikor az alkotmány veszélybe jut. Ilyen eszközökre maunk eddig senki sem mutatott rá. S ha a törvényhatósági bizottságok szterkergetését provokáljuk, ez erősege lehet a hatalomnak, de nem lesz alkotmányvédelem, hanem újabb alkotmányrombolás.

Ami tehát mindmáig az alkotmányvédelemre kioktatásképen hallottunk, alapjában nem egyéb ártalmatlan duzzogásnál, mely — megengedjük — kellemetlen lehet a koronának és a kormánynak, icht költséges és az orszagra vesztéssel járó is és az anyagiakon fölül az erkölcsi javakra is káros, sőt a monarchiára is végzetes; de határozottan mondjuk, hogy mindez együttvéve tavoról sem icht alkotmányvédelemnek minősíteni.

Lássuk csak. Az ország vezérvárosának, a fővárosnak tisztviselői már nem rezisztálnak, ellenben a vezető Pest megye tisztviselői beadták a lemondásukat. Ime, itt már megszakadt az egyértelműség és el kellett jönni a királyi biztosnak, hogy a megyén is biztosítani lehessen a közigazgatás rendes menetét. Ha tehát a nemzeti duzzogást az alkotmányvédelem erős fegyverének tekintjük, ime már ezt sem alkalmaznak egyértelműen, ami világos jele annak, hogy ez a fegyver nem felel meg a célnak, melyet szolgálnia kellene.

Jó lesz hát, ha megértjük egymást s illetékes férfiak illetékesen adnak kezünkben helyes fegyvereket. Az alkotmányselelem voltaképpen csak a harc hevében állott elő. A kérdés, mely a korona és a parlamenti többség között a vizslyt felidézte és annak tápojtadott, magában még nem képezett — akár milyen kontravezéddé élcsedetett is ki a vita — alkotmányselelem. Erős nézeteltérés volt az egy létű törvényértelme fölött, melyet a korona — harmincegy évig gyakorlatra hivalkozva, magyarázott, míg a többség más magyarázatot igyekezett adni e törvénynek.

A vélemény-különbség kiegyenlíthetetlennek bizonyult, mert egyik fél sem akart engedni. Az összeütöközést tehát nem lehetett elkerülni és az be is következett. Azé lesz a győzelem, aki erősebb, de — mint

minden háború, — ez is alig elviseihető anyagi és erkölcsi terhet ró a hadviselő felekre. Egy dolog tehát bizonyos: hogy győzünk vagy legyőzessünk, a háború súlyos költségei miránk szakadnak és ezek a terhek sehoggy sem állanak arányban az elérhető diaálal értékével.

Gazdák és iparosok.

(B. L.) Elnémet a politika, letunt a remény, hogy a közel jövőben megvalósíthatasuk azt, amiért az utóbbi években oly lelkesedéssel, kitartással küzdött a nemzet, az önálló vánterületet. Hába volt minden komoly törekvés, szilárd akarat, lelkiismeretes munka. A sors végzeté nem akarta, hogy mar most teljesüljön az, a mire ahitoztunk, a miről hitünk és tudjuk, hogy az ország anyagi boldogulásának egyedül igazi forrása, a küön gazdasági berendezkedés D: ha már így történt, akkor az okosság azt parancsolja, hogy minden tétovázás nélkül azonnal szamojúnak az adott helyzetet és e kerint cselekedjünk. Nem jó hadvezér az, a ki mivel győzi rohamra m: hiúsult, rögtön leteszti a fegyvert, a nékü, hogy megpróbálna más lehető úton biztosítani hadseregének crjét. A magyar gazdasági tarsadalomnak sem szabad, mivel hadjárata most nem sikerült, labhoz tett fegyverrel bevárni a tamarast és öibe tett kézzel nézni, hogy idgen vegye ki szajából a falatot. A csapas, mely bennünket ért, kimondhatatlanul nagy és kegyetlen, de nem szabad azért, hogy cikábitson. Ellenkezőleg, ma inkább szükség van minden józanságra, tetterőre, mint valaha. Erősebb munkát kell végeztünk, nagyobb okosságot kifejteni, körültekintéssel, tudással, kitartással és egymás iránt való bizalommal kell magunknak meghódítani azt a tért, mely bennünket megillet. A közös szerencsétlenség a magánéletben is kibékíti azokat, kik jobb napokban ellenségei voltak egymásnak. Hogyne fognának össze e súlyos napokban azok, a kik közt az ellentét tulajdonképpen csak látszólagos és mesterkelt. A gazdasági élet minden ágának össze kell fogni őszintén és bizalommal. Ne azt keressék, ami elválaszthatja őket, hanem azt, ami összehozza. Ez legyen az igazi szövetség, mely sikerre vezet: az együttes erő, mely legyőzhet minden akadályt. Gazdaságunknak három nagy tábora, mely eddig szervezeten külön-külön hatalmas oszlopban tömörítette erejét, a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem, most fogjon kezét és egymást kiegészítve, egymást segítve, támogatva, valamint harcoljanak a közös ellenség ellen. Ez a harc azonban a beállott viszonyok következtében nem lehet tamadó, ez csak védelmi harc lehet, a mely megvédi azt, a mi a miénk, a mi magyar elme, magyar kéz és nem utolsó sorban a magyar föld termelt. Azt hangoztattuk már számtalanszor, hogy minden magyar ember kuszóbe legyen vamtanol, akkor meg lesz a magyar önálló vánterület. Hit van ebben a mondasban sok igazság; de ha nincs, a ki jó magyar arut vigyen át a kuszóbban, akkor bizony kénytelenek vagyunk más portéka utat nézni. Itt is különben, mint mindenben csak az első lépés nehéz; ha ezt megtettük, akkor már könnyebben megy a dolog, csak jóaksrat és kitartás kell hozzá.

Ezt az első lépést a héten tette meg az Országos Magyar Egyesület, a melyért ezt a kiváló testületet nagy köszönet illeti már azért is, mert az első volt, amely föl fogta a helyzetet és megtalálta az utat, a melyen haladnunk kell. Az O.M.G.E. volt az, a mely a múltban, a maihoz hasonló, de még sokkal szomorúbb időben összegyűjtötte a hazafiakat, hogy falain belül tanácskozzanak a haza sorsáról. Ma ismét ez az előkelő egyesület az, a mely bar más, de nem kevésbé fontos ügyben hasznos tevékenységre szólítja azokat, a kik előbbre vihetik az ország gazdaságát. Értekezletet hívott össze: hogy szakemberek tanácskozzanak a hazai ipar érdekében kifejtendő propagandáról. Ez a cél egy óriás program, melynek megvaló-

sitaért munkaködni előrangú feladat és kötelesség. Ez az értekezlet azt jelenti, hogy nem csak lazul, de mar le is hull az a vasasztal, mely eddig elkülönítette egymástól a különféle termelési ágakat. De mutatja fölülmérését annak az igazságnak is, hogy a termelési ágak egymásra vannak utalva. A kezdet nagy reménnyel bíztat, mert az értekezlet tagjai igazán gyakorlati módon fogták a dolgokat, a miben nem kis érdeme van Hegedűs Lorántnak, a ki a kérdés előadoja volt. Mindjárt a lényegénél fogta meg a dolgot, tolvétvü a kérdést, illetőleg előterjesztvén azt a kérdést, hogy a Mezőgazdák Szövetekezése és a Hangya jelöljék meg, hogy mily árucikkeket nem szereznek be Magyarországon. A gyárosok kötelességüknek tartják, hogy ramutassanak egyes cikkek hazai beszerzési forrásaira, vagy ha ilyen cikkek nem léteznek, igyekezni fognak kellő propagandát kifejteni, hogy a cikkek gyártása meghonosítottassék. A kérdésnek ily gyakorlati módon való fölvetése maris sikerrel járt, mert elhatározták, hogy ezt az értekezletet aliandósítják, módot nyújtanak arra, hogy lehető legyen a magyar gazda és a magyar gyáros kölcsönös érintkezése.

Ez az első eredmény nagyon megnyugtató és biztató. A magyar gazda és a magyar gyáros megtalálta az érintkezési pontot. Az első lépés megtörtént, az út meg van törve, most már battran haladhatnak. Ha sűrűbb lesz az érintkezés, mindig fognak találni újabb kapcsolatokat, oktadni fogják egymást, a termelést a köcsönös szükséglethez képest fogják atalakítani. A magyar mezőgazdaságnak jórészt kedvez az új vampoitikai korszak, a mennyiben a vauntaríva megvédi a gabonát és az allatállományt a balkáni államok versenyével szemben és ha másrészt kivitelünk Németországba meg is nehezíti, ez nagyban ellensúlyozza az, hogy a behozatal Balkánról nagyon meg van nehezítve, sőt majdnem lehetetlenné téve. Ezen kívül nemcsak az szót melletünk, hogy más sem impörtálhat Németországba kedvezőbb feltételek mellett, mint mi, hanem mezőgazdaságunk lassankint atakulva, a gabonán és allatokon kívül oly terményeket is termelünk, melyeknek mindenkor könnyű és biztos piaca Anglia. Ha azonban a mezőgazdaság közvetlenebb érintkezésbe lép a magyar iparral és elősegíti ennek a fejlődését, akkor ez az ipar lesz a legjobb fogyasztója és megérjük azt, a mire törekednünk kell, hogy nyers-terményeinket itthon magunk fogyasztsuk.

Hogy ezt elérhessük, ahhoz szükséges, hogy az O.M.G.E.-ben megindult mozgalom minél erősebb, minél közvetlenebb és bensőbb legyen. De épp oly szükséges az is, hogy a Gyáriparosok Országos Szövetekezése, melynek képviselőiben Hegedűs Loránt oly szerencsésen kezdte meg az akcióit, ne elégedjék meg azzal, hogy csak a gazdákna csinál propagandát a magyar iparnak. Ezta mozgalmatokkal szélesebb alapokra kell fektetni, bele kell vonni a kereskedőket is, akik a tulajdonképpeni közvetítők az iparos és a fogyasztó közt. A közönség szükséglete roppan nagy és ennek a szükségletnek 99 százalékat a kereskedő elégíti ki. Ha már most a Gyárosok Országos Szövetekezése esetleg karöltve az Ipargyeülettel ugyan oly módon cselekednének a Kereskedelmi Csarnokban és az O. szagos Magyar Kereskedelmi Egyesületben, mint ahogy a Gazdasági Egyesületben tette, akkor nagy mértékben előre vinné a magyar iparpiarítás, a magyar iparfejlesztés nagy ügyét. Ahogy megtudják a közletken, hogy milyen árucikkeket nem kap a gazda magyar gyárból, úgy megtudják, hogy a kereskedő mit nem szerez be Magyarországon és miért. Ennek a hiteles megállapítása és okainak kiderítése már magába véve érdemes és hasznos munka, mert megkönnyíti egyúttal annak a kérdésnek a megoldását is, hogy mily módon és mely feltételek mellett lehetne azt a hiányzó iparágat hazánkban meghonosítani. Nagyjában, igaz, tudjuk, hogy mit nem termelünk, de a teljes diagnózist csak a szakemberek állapíthatják meg, ha minden egyes cikk dolgát minden oldalról megvilágítják, ha a számító kereskedő és a számító vállalkozó együtt

csinalja meg a kalkuust, együtt állapítja meg a főtételeket és mérlegeli az eshetőségeket. Sőt, ha ily módon tisztába jönnek a dolog lényegével, itt is hozzá veszik ismét a mezőgazdát, aki a kereskedő és az iparos utmutatása szerint termeli esetleg a nyersanyagot. Ily módon juthat egy taborra mind a három nagy termelő ág, egymást segítve, tanítva és kiegészítve.

Tudom, hogy innen még messze az út ahhoz, hogy megteremtsek a magyar ipart és be is vigyük minden magyar házba. Nem megy ez oly gyorsan. De mindenesetre csakis ezen az úton találjuk meg a helyes és biztos alapot, a melyen tovább lehet építeni. Ha ezt megtaláljuk, akkor ha lassan is de mégis haladhatunk a kitűzött cél felé, nem is szólva arról, hogy már magában véve óriási eredmény, ha valamennyi gazdasági ágat közvetlen érintkezésbe hozzuk egymással. Ha ezek jobban megismerik egymást és látják, mennyire vannak egymásra utalva és tudatára ébrednek annak, hogy közös erővel nagy dolgot művelhetnek a maguk hasznára és az ország javára, akkor az oly eredményt jelent, melynek nyomában jár okvetlen a végleges siker. Ez pedig nem mas, mint Magyarország gazdaságának oly erősítése, hogy a legközelebbi terminus 1917-ben ne találjon bennünket készületlenül.

Ujdonságok

Szentes, 1906 márczius 1.

— A belügyminiszter és a tisztviselők Tudvalevő dolog, hogy az ország több törvényhatóságában a köztisztviselők megtagadták a kormányrendeletre végrehajtást és az ily tanúsított ellenállás következményei elől úgy akartak menekülni, hogy nyugdíjaztatásukat kérték. A belügyminiszter most leiratban értesítette az összes törvényhatóságok tisztviselőit, hogy a fentebb említett szempontról benyújtott nyugdíjaztatási kérvényeiket a minisztérium nem fogja elintézni, hanem egyszerűen visszaküldi az egyes tisztviselőknek azzal a meghagyással, hogy haladéktalanul végezzék kötelességüket és ha a kötelesség teljesítést megtagadják, nem számíthatnak semmiféle nyugdíjra, mert a kormány nyomban helyettesíteni fogja őket és ily cíesnek minden fizetési jogosultságuktól.

— A hirlap elárúsítás eltöltése. A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez körendeletet intézett a hirlapok útcái elárúsításának és házalás útján terjesztésének betöltése dolgában. A körendelet így szól:

»Az útcái árúsítás és házalás útján terjesztett sajtótermékek, különösen pedig a hirlapok már évek óta az események és tények elferdítése, valamint valótlanságok közlése által a közvéleményt irányzatatosan nemcsak félrevezetik, hanem a kormány a közhatalóságok és ezzel a törvényes rend ellen folytatott igazságszakkal az állami rendet, valamint a közbékét és a körendet súlyos zavarok veszélyeinek teszik ki.

Mint hogy az 1848. évi XVIII. törvény-cikk 45. §-a, valamint az 1867. évi június hó 25-én kiadott 1731/R. b. m. sz. körendelet értelmében a kormánynak jogában és kötelességében áll, hogy a nyomtatványoknak házalás útján, vagy útcán való elárúsítása felett felügyeletet gyakoroljon, azt bizonyos feltételekhez és szabályokhoz köthesse, sőt az ily módon való árúsítást el is tilthassa, — ez alapon az állami és körendet érdekében az 1867. évi 1731/R., az 1897. évi 1608/eln. és az 1902. évi 11287. sz. B. M. rendeletnek hatályon kívül helyezése mellett ezennel elrendelem,

hogy hirlapoknak és röpiratoknak házalás útján vagy kiabálással való árúsítása további rendelkezésig tilos.

Az ily módon árúsított sajtótermékek az árúsítóktól azonnal lefoglalandók. Ezen tilalom megszegését az 1879. évi XL. t. c. l. §-a alapján kihágásnak minősítem és 15 napig terjedhető elzárással és kétszáz koronaig terjedhető pénz büntetéssel rendeltem büntetni. Ezen rendelkezés következtében a jelenleg érvényben levő ily engedélyek hatályukat veszítik.

Mint hogy továbbá az 1848. évi XVIII. törvény-cikk 43. §-a szerint az ítéletileg el nem tiltott sajtótermékeknek szabad árulása csak a könyvárúzóknak van megengedve, ennél fogva kijelentem, hogy a hirlapok, röpiratok do hán y t ő z s d é k b e n, nyilvános üzlethelyiségekben, vasúti állomásokon való árúsításának kérdése szintén a belügyminiszter — mint legfőbb rendőri hatóság — hatáskörébe tartozva a kérdés mikénti szabályozását későbbre tartom fenn.

Miről mihez tartás végett azzal értesítem, hogy azt végrehajtás és ellenőrzés végett a rendőri hatóságokkal haladéktalanul közöljék.

Ennek a rendeletnek a kibocsátásához és a hirlapok útcái elárúsításának ezzel való ellátásához a belügyminiszternek kétségbevonhatatlanul törvényes joga van. Mas kérdés, hogy a mai valságos időkben helyes és okos dolog-e ennek a jognak gyakorlása. Es e részben nem habozunk egész határozottan kifejezést adni annak a nézetünknek, hogy a rendelet kibocsátása se nem helyes, se nem okos dolog. Hasonlival élve: azért, mert több kéregető galádul visszaél a jöhiszeműségünkkel, akikben jó, emberies érzés van, nem fogjuk az összes kéregetőket ajtonktól elutasítani. Azért, mert egyes lapok ma tényleg üzletszerűen üzik a hazudozást és a szenzácio-hajhászt, legalább is helytelen dolog az egész sajtószabadságnak ilyen drákói megszorítása. A mellett ez nem is okos cselekedet, mert nem számol az emberi gyarlósággal, mely a tilalmat inkább kedveli és keresi s amelyenél fogva tehát — egyéb úton majd kapósabbak lévén — a kolportázsszal eddig elárúsított lapok vállalatai a tilalom folytán mindenesetre az eddiginél is jobb üzleteket fognak csinálni, — amit — mellesleg megjegyezve — legkevésbé sem irigylünk tőlük.

— Városi bál. A szombatban tartandó városi bál iránt közönségünk között általános érdeklődés mutatkozik. Az a kedélyes fesztelenség, amely a két év előt tartott bálal jellemzte, ezúttal is minden bizonytal, dacára a szomorú politikai viszonyoknak — fejlejtethetlenné teszi az ideimulatságok közt ezt a legnagyobb szabású és legnépesebb bálal. Mint értesülünk, a pahalok nagyrésze már az első napon elcikt, alig egy-két pahaló még gazdatlan. Jó lesz tehát igyekezni azoknak, akik pahalorya reflektálnak és Sipo s Lajos pénztárnoknál mielőbb lefoglalni a még néhány jegyet. A rendezőség azonban kivül, hogy — ami manapság már szinte meglepetés — a helyégek mulattatásáról kellőképpen gondoskodik, igen záles tancrenddel is kedveskedik a balon résztvevő helyégeknek. A terem pompás díszítése mar javában folyik, a szinpad s a karzat már ki van hordva, csak a menyegzőre alkalmazandó izzólampákból alakított óriási csillag feltétele van még hátra. Jegyek, a toingság elkerülése végett, előre válthatók: Bányai J. utód., Szépe Károly utóda, Nagy Ferenc,

Hoffmann Jakab urak üzleteiben és Müller Mór ur gyógyszerárban.

— **Eljegyzés.** Papp Ernő gyógyszeres a napokban jegyezte el magának városunkban Várady Mariska kasszonyt, Várady Lajos gyógyszerész kedves, szép leányát.

— **Megkezdik a betétszerkesztést.** A szentesi kir. járásbírósg területére e hónap elején megkezdik a betétszerkesztési munkálakat, amire való tekintettel, miután a járásbírósg helyiségei szűkek és elégtelenek az összes hivatalok befogadására, a bíróság ügybeosztásában bizonyos változtatásokat kellett eszközölni, melyekről a hivatal vezetője: Gaal Sándor kir. táblai bíró a következőkben tájékoztatja a jogkereső közönséget és általában az érdekelteket: Zombor János albíró és a II. számú jegyzői iroda Vozár János kezelővel és Bálint Ferenc díjnyokkal áthelyeztettek a Wellisch Vilmostól bérelt, templomúcai I. tized 180. szám alatt lévő házba; azokat a beadványokat tehát, melyek a II. számú jegyzői irodába tartoznak, különösen ha sürgős — soron kívüli — intézkedést igényelnek, további intézkedésig, a beadványok elfogadására kiűzött hivatalos órák alatt ott kell benyújtani. A nevezett hivatalfőnök egyébként felhívja a községet a járásbírósg figyelmét arra, hogy kézbécsés alkalmakor az idézettek kitanítsák arra, hogy, melyik helyiségbe vannak idézve és hol kell megjelenüknök, nehogy a téves megjelenés a feleknek esetleg költséget és fáradságot feleslegesen okozzon. — Ezenfelül a bíróság — a felekre való tekintettel — a tárgyalási határnapokat ezután úgy fogja kitűzni, hogy lehetőleg elkerültsék, hogy ugyan egyazon napon és egyazon időre mindkét hivatalos helyiséghez kapjon idézést és ezért a járásbírósg hivatalos helyiségében a tárgyalások lehetőleg kedden, pénteken és szombaton, a Wellisch-féle házban lévő hivatalos helyiségben pedig hétfőn, szerdán és csütörtökön fognak megtartatni.

— **Milyen időnk lesz.** Meteor írja a következőket: A napon négy foltcsoport lehet, inkább tömörült, mint szétszórta állapotban. Mivel a foltok erősen fátályozottak, inkább borult, csapadékos, mint derült jellegű lesz az időjárás, amelyet március havának második esomóponija van hivatalos derűssé átváltoztatni és ezzel ebben az állandóbb jellegű bevezetni, amely e hónap majdnem egész első harmadát betöltendő a bolygók állásából kifolyólag. A napfolt-járási módosítja ugyan némileg a lefolyást, de miután nagyobb zavarokra ok nem igen mutatkozik, így március hónap első harmada elég kedvező időjárást ígér a mezei munkálatok megkezdésére és folytatására. Nagyobb változás a 13-ki csomópont hatáskörében áll be, csapadékos jelleggel. Március első harmada a legallandóbb, utolsó harmada pedig a legváltozatosabb időt hozza. A legerősebb hatás csomópontok ebben a hónapban 13—23 és 29-re esnek.

— **Véresre vert kisvőfély.** Körülbelül két hete, hogy Tóth Ferenc sóvényházi beres egy rokona lakodalmán kisvőfély (increndező) volt. A lagzin ott voltak a Ferenczi-fiúk is, akiknek schogy se tetszett, hogy a hűgük majdnem epkedve tekintet a vöröshajú, de egyébként déleg Tóth Ferenc; azon meg éppen duhbe gurulak, hogy a hűgöcskajuk tencközben kivett a hajból; egy szil melléte, hogy azt a szabadköz kisvőfély verőre tüze. Addig csak túrtöztették a haragjukat, de a virág adiskor már kifakadtak és megfenyegettek

a legényt, hogy megkeserül még azt a virágot és ha a cimborák vissza nem tartják őket, bizonyosan menten, a lakziban valóra is váltották volna a fenyegetésüket. Így akkor nem is esett semmi zenebona; de a testvérek el volt tökélve, kilesni az alkalmat, mikor a hűdító béréslegényen bosszút állhatnak. Az alkalom aztán meg is jött. Egy báiban találkoztak a Ferenczi fiúk Tóth Ferencel, aki azt hitte, hogy a virágzalért való haragot már régen elfeledték. Nem is igen vette hat fel a kötekedésüket és hajnalban nyugodtan távozott a bálból, hogy haza menve, dolga után lásson. Tavozóban a Ferenczi fiúk kiáltása állította meg, akik közrefogták és akik közül a legidősebb Lajos, bottal leütötte a kalapját, majd a bot vasas végével úgy fejtbe ütötte, hogy a védelemre felcmlt karja lehányatott. Ferenczi Lajos ekkor még egy ütést mért a béréslegény karjára, akinek lejté akkor már elborította a vér. Hirom négy sebből is vérzett a legény, mikor a Ferenczi fiúk bosszúja lehült. A véresre vert legény elvándorogott aztán a homoki majorba, ahol sebeit kimosták, elközték és gyógykezelést végett a szegedi kórházba beszállították. A brutális Ferenczi-fiúk ellen megindították a bűnvádi eljárást.

— **Halestély.** Az izrailita jótékony négytel vigalmi bizottsága, a kedden délután tartott népies értekezletén elhatározta, hogy f. hó 24-én halestélyt rendez a városi színházteremben. Az egyletnek a mult évek folyamán rendezett halestélyei olyan kellemes, derős szórakozást nyújtottak a közönségnek és épp ezért olyan közkedveltek és látogattak is voltak mindenkor, hogy a rendezőség ezúttal is — bizonyára jogosan — a legalaposabb reményt fűzi a f. hó 24-ki halestélyének fnyes sikeréhez is. Mint a multban, ezúttal sem bocsátanak ki az esélyre névre szóló meghívókat, hanem csak részvételi aláírási iveauk, melyekből most is a rendezőségnek erre készségesen vállalkozott tagjai fognak mindenütt eljárni. Minthogy azonban a legfondosabb körültekintés mellett is megtörténhetik, hogy elnézésből a részvételi iveauk valakihez nem jutnak el; — a résztvevők e szándékukat Gunszt Sándor egyleti titkárnál bejelentethetik.

— **A rendőr bántalmazói.** A mult év nyarán Pólos Mihály földmives és Korom József iparossegéd egy mindszenti korcsában szovitaba keveredtek az ott békkességben idogáló községi rendőrről. Korom megelgedett az egyszerű ellenszegüléssel és néhány cifra káromkodással, Pólos azonban leütötte a rendőr kalapját, aztán nekiesett a kalap tulajdonosának is és töle telhetőleg jól megütölte. A két magyar ezért a büntető törvényssék elé került, ahol az ellenük megtartott tárgyalás során kitűnt, hogy Pólos magánkülvli ittas állapotban volt mikor a rendőr bántalmazta s azonfótt az iltégek osztogatása dolgában a rendőr legkevésbé sem maradt adósa. Ezért aztán fel is mentette a bíróság. Ellenben Korom Józsefet 10 korona pénzbüntetésre ítélte el.

— **Szabad a sertéspiac.** A mult hónapokban fellépett sertésvész miatt a sertéspiacot egészen eltiltották, majd a veszedelem csökkenésével február hónapra nézve megadták a hatósági engedélyt, hogy a belső fogyasztásra nézve szabad a sertéspiac. Most ezt az engedélyt március hónapra is kiterjesztették.

— **Rejtélyes haláleset.** A dorozsmai előjáróság telefon útján jelentést tett a napokban a szegedi királyi ügyészségnek, hogy egy 10 éves dorozsmai fiucska: Vidéki Mihály rejtélyes körülmények közt meghalt. A gyermek halála hírtelen következett be és mikor hulláját az orvosok megvizsgálták, a mellében lőtt sebet találtak. A fiú szülei azt mondják, hogy nem is sejtik, mi okozhatta a gyermek halálát, vagy hol, mikor kapta a lötsébet. A szegedi törvényssékél M. a g. a. Lajos vizsgálóbíró útazott ki Dorozsmára, hogy a rejtélyes ügyben a vizsgálót megindítsa.

— **Külföldi tüz.** Tíznap délután tűz-

veszedelem volt Kanász Nagy Imre földbirtokos alsóréti tanyáján. Hirom kocsi-rakományra való számla gyuladt ki; de a városból nagy sietésgel kivitt tüfécskendő segítségével sikerült a tüzet eloltani, mielőtt a ma nagyon értékes szalmát elhamvaszhatta volna.

4.

Csak oly otthonban

található fel a családi tűzhely boldogsága, ahol a gyermekek egészségesek és erősek. A legjobb szer gyermekek egészségének fenntartására a SCOTT-féle EMTLSIO, mely a legfinomabb norvégiai gyógyszerkamajalajból készült alphasphorsavasz és nátron hozzáadásával.

Ahol SCOTT-féle EMULSIO használata-ban van, ott gyenge, beteges és növekedésben visszamaradt gyermekek nem találni. Minden gyermek előszeretettel veszi, mert a SCPTT féle EMULSIO kellemes, édes ízű és leggyögebb gyomrá gyermek által is megemészíthető.

A SCOTT-féle EMULSIO valódiságának jele a »hátán nagy csukát vivő halász« védjegy.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbéllyeg beküldé e ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:
Dr. BUDAI EMIL
Városi gyógyszeráré
BUDAPEST, IV., Váci útca 34/50

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Piaci árak.

A következő piaci árakat jegyeztük fel
Búza, 8 frt. — krtól 8 frt. 10 kr.-ig
Arpa, uj 7 » 70 » 7 » 70 »
Zab 7 » 40 » 7 » 50 »
Tengeri uj 7 » 50 » 7 » 60 »
Csöves 6 » 20 » 6 » 30 »
Heremag 40 » — » 45 » — »
Szalonna 77 » — » — » — »
Hízott sertés 58 frt. — krtól 60 frt. — kr.-ig

Felolloszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Kadótlaladonos „Szentés és Vidéke” könyvnyo.oda

Kovács János mészáros

II. 25. számú házánál, a felsőpárti ovoda mellett 3 padolt, festett szobából, pince és mellékkeliséggel ellátott lakás, külön udvarral ápril 1-én elfoglalható. — Jutányos áron kiadó. Ertekezhetni ugyanott. 3—3

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller góttika

egy részének bizonytalt házásor, mely már több mint 30 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közsényéni, csizmál és megpúrtéseknél bedörzölés-képpen használva.

Figyelemztetés. Súlyos homistágyúknól miatt bevásárlások óvatossá legnyűk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjegygel és a Hlichter cégjegyzéssel ellátott doboza van csomagolva. Aza üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Fővákr: Török József gyógyszerész, Budapest.

Hlichter gyógyszeráré
az „Arany orszálohoz”, Prágában.
Eltelbethezhető 6 dba, Minden cspl szék 0/26.